

У К Р А І Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А
П Р О Е К Т Р І Ш Е Н Н Я

**Про затвердження регіональної цільової програми енергоефективності
Одеської області на 2020-2022 роки**

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 6 Закону України «Про енергозбереження», Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2010 року № 243 «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки» (зі змінами та доповненнями), розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 605-р «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», з метою забезпечення реалізації державної політики щодо підвищення енергоефективності обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити регіональну цільову програму енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки (далі – Програма), що додається.
2. Рекомендувати районним, міським (міст обласного значення) радам та сільським, селищним і міським радам, де утворено об'єднані територіальні громади, розробити та прийняти відповідні програми енергоефективності.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження.

Проект рішення обласної ради підготовлено Департаментом житлово-комунального господарства та енергоефективності обласної державної адміністрації і внесено на розгляд головою обласної державної адміністрації

РЕГІОНАЛЬНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2020-2022 РОКИ

1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Законами України «Про енергозбереження», «Про альтернативні види палива», «Про альтернативні джерела енергії», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» передбачено комплексне вирішення проблеми підвищення ефективності використання та зменшення споживання енергоресурсів усіма галузями суспільного господарства, запровадження результативних механізмів ефективного зменшення енергоємності валового внутрішнього продукту, розширення обсягів використання і сфери застосування нетрадиційних і відновлювальних джерел енергії, використання інноваційних технічних, технологічних, організаційних рішень, створення економічно привабливих умов для інвестиційних проектів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 605-р схвалена Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», що передбачає до 2025 року завершення реформування енергетичного комплексу України, досягнення першочергових цільових показників з безпеки та енергоефективності, забезпечення його інноваційного оновлення та інтеграцію з енергетичним сектором ЄС.

Наразі здійснюється перехід від застарілої моделі функціонування енергетичного сектору, в якому домінували великі виробники, викопне паливо, неефективні мережі, недосконала конкуренція на ринках природного газу, електроенергії, вугілля, до нової моделі, в якій створюється більш конкурентне середовище, вирівнюються можливості для розвитку й мінімізується домінування одного з видів виробництва енергії або джерел та/або шляхів постачання палива. Водночас віддається перевага підвищенню енергоефективності й використанню енергії із відновлюваних та альтернативних джерел. Впровадження заходів із запобігання та адаптації до зміни клімату також є одним із пріоритетів глобального розвитку енергетики.

Сьогодні в Одеській області спостерігається низький відсоток модернізації житлового фонду та бюджетних установ, відсутність служб енергоменеджменту, що негативно впливає на ефективність політики енергозбереження, високий рівень втрат теплоти будівлями призводить до збільшення витрат на опалення.

Небажання та неусвідомлення необхідності професійного підходу до скорочення споживання енергоресурсів призводить до великих витрат або неефективного використання дефіцитних енергоносіїв.

Усереднений показник витрат теплоти на опалення в системі централізованого теплопостачання населених пунктів Одеської області становить близько 104 кВт год/м², що є значно вищим за нормований. За умови доведення в результаті термомодернізації наявних будинків цього показника до нормованого (85 кВт год/м²) скорочення витрат теплоти на опалення у будинках з централізованою системою теплопостачання складе 324 900 МВт год, що дає можливість зменшити витрати природного газу приблизно на 65,4 млн м³ за рік та скоротити викиди CO₂ в атмосферу в масштабах області приблизно на 128,2 тис т за рік.

Після виконання комплексу заходів з підвищення теплозахисних характеристик огорожувальних конструкцій і досягнення нормованих показників термічного опору величина втрат теплоти будівлею і витрат на потреби опалення зменшується в середньому на 30-40%.

На сьогодні використання теплової енергії в житловому фонді на території Одеської області відбувається нераціонально. Тому пріоритетним напрямком діяльності органів влади в питанні енергозбереження є здійснення заходів із підвищення енергетичної ефективності інженерних мереж і систем житлового фонду в Одеській області.

Наразі в Одеській області проведено термомодернізацію лише 4157 будівель, що становить 32% до загальної кількості багатоквартирних будинків, об'єктів соціальної сфери та будівель установ бюджетної сфери, які потребують термомодернізації.

Внаслідок впровадження енергоефективних джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів області (встановлено 87913 одиниць енергоефективних світильників, що становить 50,2% до загальної кількості світлоточок за 2016-2018 роки) сумарний економічний ефект у 2018 році склав близько 12,6 млн грн. Однак, сьогодні зазначений показник є нижче середнього по Україні.

Також сьогодні одним із пріоритетних напрямків розвитку Одеської області є зменшення споживання викопних видів палива, у тому числі через їхнє заміщення альтернативними та відновлювальними джерелами енергії.

Загальна кількість котелень складає 1234 од, із них 159 котелень виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії (деревне паливо/вугілля, паливо з відходів сільського господарства у вигляді гранул або брикетів та ін.), що складає 12,8% від загальної кількості котелень.

Теплова енергія використовується як для опалення житлового сектору так і соціального (дитячі садки, школи, заклади охорони здоров'я).

Загальна потужність котелень на традиційних видах палива у 2019 році складає 2835 Гкал/год, на альтернативних – 216 Гкал/год (у 2018 році 3051 Гкал/год та 112 Гкал/год відповідно)

Частка кількості, потужності котелень на альтернативних видах палива до загальної кількості потужності котелень 7,07 % (у 2018 році - 3,7%).

Сьогодні в Одеській області спостерігається низька частка кількості, потужності котелень на альтернативних видах палива до загальної кількості потужності котелень.

Програма забезпечить реалізацію пріоритетних напрямів розвитку Одеської області до 2022 року, зокрема забезпечення енергетичної

самодостатності області, - формування та розвиток комфортної та енергоефективної області, метою якої є модернізація житлового господарства і систем тепло-, водо-, енергозабезпечення та поліпшення якості комунальних послуг, а також підвищення рівня енергоефективності.

Аналіз споживання палива й енергоресурсів та стану секторів господарства Одеської області

Основними енергоносіями в області є природний газ, вугілля, деревина, мазут, електроенергія, моторні види палива.

У 2018 році підприємствами та організаціями області всіх видів діяльності використано (без урахування обсягів реалізації населенню) 2035,7 тис. т у. п. Порівняно з 2017 роком обсяги використання палива в цілому по області зменшились на 16,6%. У структурі використаного палива 69,4% припадає на газ природний.

У 2017 році порівняно з 2016 роком зросли обсяги використання вугільних паливних брикетів у 5,8 разів та газу природного – на 11,2%. Водночас, знизилась показники за іншими видами палива: вугілля кам'яне – на 81,8 % та дров для опалення – на 49,7%.

Наразі на енергетичні цілі в області використовується лише 25% загальних витрат палива, або 653,7 тис. т у. п.

Переважним видом палива для вироблення теплової та електричної енергії в містах Одеської області є природний газ, головними споживачами якого є населення (житлові будинки) та підприємства комунальної енергетики.

У 2017 році на підприємствах централізованого теплопостачання вироблено 2 148 674,7 Гкал теплової енергії, водночас у житлових будинках спожито 83% її загального обсягу. Усереднена ефективність систем теплопостачання в області становить близько 72%. У задовільному стані є лише 47,5% теплових мереж. Втрати теплоти на етапі транспортування теплоносія сягають 17,7% виробленої теплоти, що перевищує нормативне значення на понад 5%.

Сьогодні частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побутовими приладами обліку теплової енергії у відсотках до загальної кількості багатоквартирних будинків, які підлягають оснащенню, складає 88,4% та 80,8% нежитлові будинки.

Частка оснащення побутовими приладами обліку водопостачання у житлових будинках в Одеській області у відсотках до загальної кількості багатоквартирних будинків, які підлягають оснащенню складає 75,9%, у нежитлових – 98,5%.

Наразі основні проблеми стовідсоткового оснащення пов'язані з відсутністю фінансування або безвідповідальністю комунальних підприємств.

Одеська область є енергодефіцитною, 91% електроенергії імпортується (переважно із Дністровської ГЕС). Решта електричної енергії надходить від сонячних електростанцій області та ТЕЦ. Серед міст найбільшим споживачем електрики є м. Одеса, серед районів – Лиманський та Овідіопольський. Втрати в електромережах сягають 26%.

Загальний обсяг відпуску електроенергії в Одеській області у 2017 році за всіма джерелами постачання енергії становив 360,1 млн кВт год, теплоенергії – 2942,8 тис Гкал.

Установлена електрична потужність у 2018 році становила 293,3 тис кВт, установлена теплова потужність – 3504,0 Гкал/год. У структурі установлених потужностей серед електричної 74,5% займали сонячні електростанції як один із видів альтернативної енергії, 23,2% – теплоелектроцентралі загального користування, 2,3% – теплоелектроцентралі підприємств та інші установки; у тепловій – 90,4% припало на теплоцентралі (котельні); 7,6% – теплоелектроцентралі загального користування та підприємств, 2,0% – інші установки; в обсягах відпуску серед електричної енергії 84,9% становили сонячні електростанції, 14,8% – теплоелектроцентралі загального користування та 0,3% – теплоелектроцентралі підприємств та інші установки, серед теплової енергії 84,4% – теплоцентралі (котельні), 12,1% та 3,5 % – теплоелектроцентралі загального користування і підприємств та інші установки відповідно.

За використанням електричної енергії та теплової енергії серед регіонів України Одеська область зайняла 10 та 17 місця відповідно. У 2018 році порівняно з 2017 роком збільшилися обсяги відпуску електроенергії на 10,3% та, водночас, зменшилися обсяги відпуску теплової енергії на 19,9%. Також зменшились обсяги з використання електроенергії та теплоенергії на 8,4% і 38,3% відповідно.

У 2018 році споживачами м. Одеса було використано 34,6% теплоенергії та 64,1% електроенергії від їх загального використання по області. Серед районів та міст обласного значення найбільшими споживачами електричної енергії були підприємства – м. Южне (8,2%), м. Подільськ (6,1%), м. Чорноморськ (5,5%). Основними споживачами теплової енергії були підприємства – м. Южне (31,6%), м. Подільськ (15,0%) та м. Білгород-Дністровський (4,2%).

Потенціал енергоефективності у різних секторах обласного господарства

Загальний потенціал енергоефективності у секторі тепlopостачання – близько 17 300 тис м³ природного газу та 14160 МВт/год електричної енергії.

У секторі будівель потенціал становить 40%: 1100 тис. МВт/год та 281 тис МВт/год у житлових і громадських будівлях відповідно, що пояснюється застарілістю житлового фонду та низькими теплотехнічними характеристиками огорожувальних конструкцій.

Потенціал енергоефективності в системі водопровідно-каналізаційного господарства: скорочення до 50% споживання електроенергії; зменшення водоспоживання на 30%-50%, що наблизить водоспоживання (за умови цілодобової подачі) до реальної норми – не більше 150 л/мешканця/добу.

В Одеській області зосереджена значна частка генерувальних потужностей сонячної енергетики України.

Станом на початок 2020 року на території Одеської області за «зеленим» тарифом на виробництво електричної енергії, працюють 40 об'єктів сонячної

енергетики зі встановленою потужністю 465,04 МВт, 1 вітроелектростанція потужністю 32,7 МВт та 1 гідроелектростанція потужністю 0,9 МВт.

Також, в Окнянському районі у 2019 році запрацював комплекс з переробки органічних відходів і силосу для виробництва електричної і теплової енергії зі встановленою потужністю 1,203 МВт.

За 2018 рік введено в експлуатацію 4 об'єкти сонячної енергетики, за 2019 рік - 18 об'єктів сонячної енергетики.

Область має потенціал використання енергії вітру, завдяки підтримці Одеської облдержадміністрації розпочато роботу, щодо впровадження на території області розвитку вітрової енергетики та енергії. Наразі в області реалізовано один проект - перша в Одеській області черга вітрової електростанції - ВЕС «Овід Вінд» із встановленою потужністю 32,7 МВт/год (9 вітрогенераторів) та 12.04.2019 встановлено «зелений тариф». За перше півріччя 2019 року ВЕС «Овід Вінд» вироблено 31,9 млн кВт/год Збудовано електростанцію компанією «Гюріш Іншаат ве Мюхендіслік А.Ш.» (Туреччина) яка є підрозділом «Guris Holding Co. Inc.».

Загальна потужність тих, що будується та запланованих до будівництва 9 вітроелектростанцій, становить більше 500 МВт:

- у січні 2018 року розпочато роботу щодо впровадження вітроенергетичного проекту на території Лиманського району компанією ТОВ «Юкрейн Пауер Ресоурсес» потужністю до 130 МВт;
- у червні 2018 року підписані два меморандуми про співпрацю між Одеською обласною державною адміністрацією та ТОВ «Юкрейн Пауер Ресоурсес», і ТОВ «Южне Енерджі» (будівництво двох вітроелектропарків загальною потужністю 192,6 МВт);
- у липні 2018 року підписано Меморандум про співпрацю між Одеською обласною державною адміністрацією та ТОВ «Соратано Україна» (будівництво у Білгород-Дністровському районі вітроелектростанції загальною потужністю 100 МВт);
- ТОВ «Дністровська вітроелектростанція» на території Старокозацької, Мологівської, Маяківської та Семенівської сільських рад Білгород-Дністровського району планує будівництво вітропарку потужністю 100 МВт;
- у жовтні 2019 року між облдержадміністрацією та ТОВ «Овід Норс» («Гюріш Холдінг Анонім Ширкеті») підписано меморандум щодо реалізації проектів з будівництва вітроелектростанцій в Овідіопольському районі, а саме будівництво другої черги ВЕС потужністю близько 66 МВт. Загальна сума інвестицій — близько 100 мільйонів євро.

Сьогодні у м. Южне відповідно до міської «Програми енергоефективності в житлово-комунальній та бюджетній сферах міста Южного на період з 2015 по 2020 роки» за рахунок місцевого бюджету проведена реконструкція систем гарячого водопостачання бюджетних закладів з улаштуванням вакуумних сонячних колекторів (загальною кількістю 36 шт.) та встановлені теплові насоси «повітря-вода» для догріву води за недостатньої інсоляції.

У м. Одеса затверджено Програму переведення на цілорічне індивідуальне гаряче водопостачання бюджетних закладів освіти з

використанням сонячної енергії (2018-2020 роки), що дозволить зменшити споживання електричної енергії на 5 393 МВт/год на рік.

Збільшення кількості виробників електричної енергії із сонячного випромінювання та енергії вітру в області приведе до зменшення імпорту електроенергії та зменшення енергодефіциту Одеської області.

Наразі Одеська область бере участь у проекті ЄС/ПРООН «Об'єднання співвласників будинків для впровадження сталих енергоефективних рішень» (HOUSES) за підтримки проекту IFC «Енергоефективність в Україні». Та є в числі перших 15 пілотних проектів Фонду Енергоефективності.

Одеська область активно бере участь у державній програмі підтримки населення та ОСББ для впровадження енергоефективних заходів. За останні 5 років дії Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 № 243, в Одеській області видано 10129 кредитів на суму понад 252,87 млн грн. Із них 246 кредитів видано ОСББ на загальну суму 58,26 млн грн та 9883 кредитів на суму 194,6 млн грн за напрямком - придбання котлів/матеріалів. Учасниками Урядової програми стали понад 29317 родин (з урахуванням сімей, які проживають в ОСББ), які впровадили енергоефективні заходи.

У 2019 році в області видано 725 кредитів (8,783 тисяч родин), залучивши на енергоефективні заходи майже 54,22 млн грн, на 48% збільшилась кількість ОСББ (з 69 у 2018 р. до 102 у 2019 р.) та на 103,5% зріс обсяг залучених ними коштів на енергоефективні заходи (з 16 млн грн у 2018 р. до 32,56 млн грн у 2019 р.).

Місцеві програми відшкодування частини суми/відсотків за кредитами населення та ОСББ прийняті у м. Одеса, м. Чорноморськ, м. Болград, м. Балта, м. Білгород-Дністровський, Арцизькому районі, Любашівській ОТГ. Співфінансування «теплих кредитів» здійснюється із місцевих бюджетів м. Одеса, м. Чорноморськ та м. Болград.

Впровадження системи енергоменеджменту бюджетних установ області

Відсутність служб енергоменеджменту негативно впливає на ефективність політики енергозбереження. Небажання та неусвідомлення необхідності професійного підходу до скорочення споживання енергоресурсів приводить до великих витрат або неефективного використання дефіцитних енергоносіїв, що не відповідає державному курсу на побудову енергоефективної політики та зводить нанівець зусилля виконавчої влади із забезпечення реалізації поставлених державою завдань з економії енергоресурсів.

Наразі в Одеській області запроваджено електронний моніторинг як перший етап в проведенні механізму заходів, спрямованих на раціональне використання енергоресурсів.

Тільки завдяки щоденному енергомоніторингу як невід'ємної частини енергоменеджменту можна досягти до 15% зменшення енергоспоживання без додаткових капіталовкладень.

Потенціал з енергозбереження в загальноосвітніх закладах області складає 52,6%.

Наразі КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія» заплановано здійснення аудиту на 15 об'єктах бюджетної сфери.

В Одеській області охоплено енергомоніторингом 4373 об'єкта комунальних установ. Щоденний енергомоніторинг запроваджено у м. Одеса, м. Біляївка та м. Южне.

Одеська область стала першим в Україні регіоном, де стартував процес реалізації ЕСКО-механізму в бюджетній сфері.

Перший енергосервісний договір підписано у 2016 році на впровадження ЕСКО-компанією заходів з енергоефективності у бюджетній установі – Осичківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів. Компанія зобов'язується забезпечити скорочення енергоспоживання у будівлі на 28%. Договір укладено строком на 10 років.

Відповідно до договору наразі проведено очищення системи опалення, утеплено перекриття мінеральною ватою, перекрито дах металопрофілем, замінено дерев'яні вікна на пластикові, замінено вентиляційні шахти.

Загалом температурний режим покращився, вологість приміщень знизилась, економія вугілля за опалювальний сезон склала майже 40 тонн.

Всього в Одеській області станом на початок 2020 року укладено з інвесторами 54 енергосервісних договору на загальну суму майже 48,5 млн грн, термін дії яких від 5 до 15 років:

- у 2016 укладено 1 договір загальною сумою 0,9 млн грн;
- у 2018 році укладено 30 договорів загальною сумою 30 млн грн;
- у 2019 році укладено 23 договори загальною сумою 17,6 млн грн.

Протягом 2019 року в Одеській області укладено 23 енергосервісних договору на суму майже 17,6 млн.грн. для проведення в закладах освіти комплексу технічних та організаційних енергозберігаючих та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів (1 договір, Савранський район; 22 договору, м. Одеса).

Заплановані заходи відповідного до укладених енергосервісних договорів це впровадження модульного індивідуального теплового пункту із системою погодного регулювання та онлайн диспетчеризацією, а також надання послуг з енергосервісу (забезпечення рівня скорочення споживання та витрат на теплову енергію).

Реалізація зазначених проектів дозволить зменшити споживання теплової енергії у закладах у середньому на 23%.

Одеська область займає друге місце по Україні за кількістю підписаних ЕСКО контрактів та й надалі утримує першість з ініціювання та укладання енергосервісних договорів.

Таким чином, ЕСКО-механізм дозволить модернізувати систему опалення у закладах бюджетної сфери та зменшити споживання тепла без додаткових витрат з бюджету.

2. Визначення мети Програми

Стратегічною метою виконання завдань з енергоефективності є визначення напрямків скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, забезпечення реалізації загальнодержавної стратегії скорочення споживання природного газу та зменшення енергетичної залежності держави від його імпорту.

З метою подальшого впровадження заходів з енергоефективності та енергозбереження в Одеській області розроблена зазначена Програма.

Метою Програми є:

- впровадження проектів із заміщення викопних видів палива альтернативними джерелами енергії (щороку впровадити щонайменше 5 проектів);
- впровадження системи енергоменеджменту бюджетних установ області (охопити щоденним електронним моніторингом 30% бюджетних установ області);
- оптимізація системи транспортування теплової енергії та зниження її нераціонального споживання у кінцевого споживача (100% встановлення комерційних приладів обліку теплової енергії, зменшення втрати теплоти на етапі транспортування теплоносія до нормативного значення, тобто до 12,7%);
- підвищення енергетичної ефективності будівель шляхом покрокової термомодернізації з дотриманням нормативних санітарно-гігієнічних вимог (збільшити відсоток термомодернізації будівель до 80% до загальної кількості багатоквартирних будинків, об'єктів соціальної сфери та будівель установ бюджетної сфери, які потребують термомодернізації);
- підвищення рівня свідомості мешканців, набуття нових знань і навичок з енергоощадності, як результат впровадження інформаційно-просвітницьких та організаційних заходів (щопівроку проводити «круглі столи», наради, форуми тощо);
- впровадження проектів із підвищення енергоефективності водопровідно-каналізаційного господарства і зменшення нераціональних втрат води та енергії (100% встановлення комерційних приладів обліку);
- мінімізація витрат паливно-енергетичних ресурсів (зменшення обсягів використання палива до 20%);
- збільшення рівня впровадження енергозберезувальних джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів до 80%.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки виконання Програми

Ефективним шляхом розв'язання проблеми є впровадження комплексу заходів Програми.

Основними шляхами та засобами розв'язання проблеми є:

- стимулювання виробництва енергії з відновлювальних джерел;
- проведення енергомоніторингу комунальних установ;

- створення та забезпечення функціонування системи енергоменеджменту в установах та закладах бюджетної та соціальної сфери області;
- впровадження енергоефективних заходів та енергоефективного обладнання;
- розробка механізмів комплексного використання паливно-енергетичних ресурсів;
- оптимізації використання підприємствами теплоенергетики паливно-енергетичних ресурсів, зокрема збільшення частки нетрадиційних і відновлювальних джерел енергії за рахунок установлення теплових насосних установок, використання біопалива для вироблення теплової, електричної енергії для потреб теплопостачання, переоснащення котелень з метою переведення на тверде паливо;
- зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання за рахунок заміни і модернізації котлів, установлення блочно-модульних котелень, утилізаторів тепла вихідних газів, індивідуальних теплових пунктів, заміни аварійних і старих теплових мереж;
- споживання місцевих видів палива (відходи деревини, солома, пелети та інше);
- проведення робіт з модернізації та реконструкції котелень;
- проведення інформаційно-просвітницьких кампаній з популяризації заходів з енергозбереження;
- реалізації інвестиційних та інноваційних проєктів, спрямованих на модернізацію технологічного обладнання та здійснення заходів із заміщення природного газу альтернативними видами палива;
- стимулювання населення до економії споживаних ресурсів за рахунок оплати за фактичним споживанням;
- інші енергоефективні заходи (впровадження частотних перетворювачів, заміна електричних насосів, встановлення теплоутилізаторів, встановлення обладнання індукційного нагріву, встановлення вузлів обліку електричної та теплової енергії, холодної води та газу та ін.).

Строк реалізації Програми на 2020-2022 роки.

Ресурсне забезпечення Програми наведено у додатку 2.

Обсяг фінансування Програми, необхідний для виконання Програми, визначатиметься щороку в межах коштів, передбачених в обласному та місцевих бюджетах, у межах залучених інвестицій і кошторисів суб'єктів господарювання.

4. Напрями діяльності та заходи Програми

Основним напрямом діяльності Програми є впровадження заходів з енергоефективності та енергозбереження в Одеській області, що призведе до скорочення видатків на використання паливно-енергетичних ресурсів в теплоенергетиці, житлово-комунальному господарстві, бюджетних підприємствах та установах, а також скорочення рівня невиробничих втрат паливно-енергетичних ресурсів.

Ключовими заходами Програми є скорочення обсягів енергоспоживання у всіх сферах господарювання, впровадження заходів з енергозбереження та збільшення частки відновлювальних джерел енергії в області.

Напрями діяльності та заходи Програми наведені в додатку 3 до Програми.

5. Очікувані результати та ефективність Програми

Очікувані результати:

- створення умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій;
- здійснення енергоефективних проєктів/заходів;
- впровадження технічних та організаційних заходів щодо зниження витрат бюджету на енергоносії;
- впровадження системи стимулювання ощадного використання енергоресурсів на всіх рівнях;
- зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання за рахунок заміни і модернізації котлів, установлення блочно-модульних котелень, утилізаторів тепла вихідних газів, індивідуальних теплових пунктів, заміни аварійних і старих теплових мереж;
- зменшення викидів в атмосферу та використання палива з меншим питомим викидом, покращення технології згоряння палива, особливо твердого.

Впровадження енергетичного менеджменту дозволить досягти без додаткових інвестицій:

- від 5 до 8% економії енергоресурсів за рахунок енергоефективної поведінки споживачів;
- до 20% скорочення енергоспоживання за рахунок налагодження енергоефективної експлуатації об'єктів.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Відповідальним виконавцем Програми є Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації.

Виконавці Програми щоквартально інформують Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації про стан виконання заходів, визначених Програмою, до 10 числа місяця, наступного за звітним періодом.

Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації щороку до 15 липня та до 15 січня готує узагальнену інформацію про стан виконання Програми та пояснювальну записку щодо її виконання, у разі невиконання – обґрунтування причин, та інформує Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації й постійну комісію обласної ради з питань житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження.

Після закінчення встановленого строку виконання Програми відповідальний виконавець Програми готує підсумковий звіт і пояснювальну записку про результати її виконання та надає його на розгляд Департаменту економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації та Одеській обласній раді, не пізніше двох місяців після закінчення встановленого строку виконання Програми.

Поточний контроль за виконанням заходів Програми здійснює постійна комісія обласної ради з питань житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження.

ПАСПОРТ
регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області
на 2020-2022 роки

1.	1	Ініціатор розроблення Програми	Одеська обласна рада
2.	2	Розробник Програми	Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської обласної державної адміністрації
3.	3	Співрозробник Програми	-
4.	4	Відповідальний виконавець Програми	Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації
5.	5	Учасники Програми	Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад міст обласного значення, виконавчі комітети сільських та селищних рад, об'єднані територіальні громади, підприємства паливно-енергетичного сектору, підприємства, установи, організації сфери надання житлово-комунальних послуг, підприємства інших галузей економіки, які використовують енергетичні матеріали, управління Одеської обласної ради з майнових відносин, КП «Облтрансбуд», КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»
6.	6	Термін реалізації Програми	2020-2022 роки
7.	7	Перелік бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Кошти обласного, міських, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад Власні кошти підприємств та інші джерела фінансування
8.	8	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього (грн), у т. ч.:	386 316 750
9.	8.1	коштів місцевого бюджету, у тому числі:	188 330 750
		- обласний бюджет	24 012 530
		- районні, міські (міст обласного значення) бюджети	156 351 300
		- бюджети сіл, селищ, міст районного значення	7 966 920
	8.2	коштів інших джерел, у тому числі власних коштів підприємств різних галузей економіки	197 986 000

**Ресурсне забезпечення
регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області
на 2020-2022 роки (грн)**

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	2020	2021	2022	Усього витрат на виконання Програми (грн)
Усього:	146 343 940	130 637 640	85 322 640	386 316 750
місцевий бюджет, у тому числі:	65 257 940	62 237 640	36 822 640	188 330 750
- обласний бюджет	24 012 530	0	0	24 012 530
- районні, міські (міст обласного значення) бюджети	62 096 300	59 835 000	34 420 000	156 351 300
- бюджети сіл, селищ, міст районного значення	3 161 640	2 402 640	2 402 640	7 966 920
кошти небюджетних джерел	81 086 000	68 400 000	48 500 000	197 986 000

Напрями діяльності та заходи регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки

№	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовані обсяги фінансування (вартість), гривень, у тому числі				Очікувані результати
					Всього	2020	2021	2022	
1. Технічне переоснащення та підвищення енергоефективності підприємств енергетики									
1.1	Модернізація системи електропостачання	2020-2022 роки	Енергетичні підприємства	Кошти небюджетних джерел (кошти підприємства та інші джерела фінансування)	Відповідно до затверджених інвестиційних програм підприємств та в межах фінансових ресурсів				Забезпечення якісним рівнем послуг з теплопостачання, електропостачання, водопостачання та водовідведення
1.2	Модернізація системи теплопостачання	2020-2022 роки							
1.3	Модернізація системи водопостачання та водовідведення	2020-2022 роки							
2. Впровадження енергоефективних заходів у будівлях міст обласного значення									
2.1	Термомодернізація та ремонт будівель	2020-2022 роки	Виконавчі комітети міст обласного значення, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	46 461 000	15 800 000	15 861 000	14 800 000	збільшити відсоток термомодернізації будівель до 80%
				Обласний бюджет	12 419 000	12 419 000	0	0	
				Кошти небюджетних джерел	104 400 000	34 800 000	34 800 000	34 800 000	
2.2	Ремонт вуличного освітлення, встановлення світлодіодних ламп	2020-2022 роки	Виконавчі комітети міст обласного значення, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	2 071 500	1 010 500	1 061 000	0	збільшення рівня впровадження енергозберігальних джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів до 80%
				Обласний бюджет	0	0	0	0	
				Кошти небюджетних джерел	у межах фінансових ресурсів				
2.3	Модернізація систем теплопостачання (встановлення енергоефективного обладнання), технічне переоснащення та встановлення нових котлів на альтернативних видах палива	2020-2022 роки	Виконавчі комітети міст обласного значення, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	35 672 200	15 422 200	15 900 000	4 350 000	зменшення втрати теплоти на етапі транспортування теплоносія до нормативного значення, тобто до 12,7%
				Обласний бюджет	0	0	0	0	
				Кошти небюджетних джерел	80 000 000	40 000 000	30 000 000	10 000 000	
2.4	Модернізація системи водопостачання та водовідведення, встановлення енергоефективного обладнання	2020-2022 роки	Виконавчі комітети міст обласного значення, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	19 870 000	11 770 000	6 900 000	1 200 000	скорочення до 50% споживання електроенергії; зменшення водоспоживання на 30%-50%
				Обласний бюджет	847 906	847 906	0	0	
				Кошти небюджетних джерел	у межах фінансових ресурсів				
2.5	Встановлення вузлів обліку електричної та теплової енергії, холодної води та газу	2020-2022 роки	Енергетичні підприємства	Кошти небюджетних джерел	у межах фінансових ресурсів				100% встановлення комерційних приладів обліку
Всього за містами обласного значення				Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	104 074 700	44 002 700	39 722 000	20 350 000	
				Обласний бюджет	13 266 906	13 266 906	0	0	
				Кошти небюджетних джерел	184 400 000	74 800 000	64 800 000	44 800 000	

№	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовані обсяги фінансування (вартість), гривень, у тому числі				Очікувані результати	
					Всього	2020	2021	2022		
3. Впровадження енергоефективних заходів в будівлях міст районного значення, сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад										
3.1	Термомодернізація та ремонт будівель	2020-2022 роки		Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	18 029 600	7 086 600	7 793 000	3 150 000	збільшити відсоток термомодернізації будівель до 80%	
				Обласний бюджет	3 775 624	3 775 624	0	0		
				Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	2 850 000	1 050 000	900 000	900 000		
				Кошти небюджетних джерел	1 386 000	886 000	200 000	300 000		
3.2	Ремонт вуличного освітлення, встановлення світлодіодних ламп	2020-2022 роки	Органи місцевого самоврядування, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	1 530 000	380 000	650 000	500 000	збільшення рівня впровадження енергозберігальних джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів до 80%	
				Обласний бюджет	3 300 000	3 300 000	0	0		
				Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	1 779 000	679 000	550 000	550 000		
				Кошти небюджетних джерел	3 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000		
3.3	Модернізація систем тепlopостачання (встановлення енергоефективного обладнання), технічне переоснащення та встановлення нових котлів на альтернативних видах палива	2020-2022 роки	Органи місцевого самоврядування, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	3 030 000	680 000	1 800 000	550 000	зменшення втрати теплоти на етапі транспортування теплоносія до нормативного значення, тобто до 12,7%	
				Обласний бюджет	770 000	770 000	0	0		
				Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	1 200 000	400 000	400 000	400 000		
				Кошти небюджетних джерел	3 200 000	2 400 000	400 000	400 000		
3.4	Модернізація системи водopостачання та водовідведення, встановлення енергоефективного обладнання	2020-2022 роки	Органи місцевого самоврядування, Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	1 577 000	577 000	500 000	500 000	скорочення до 50% споживання електроенергії, зменшення водоспоживання на 30%-50%	
				Обласний бюджет	2 900 000	2 900 000	0	0		
				Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	2 137 920	1 032 640	552 640	552 640		
				Кошти небюджетних джерел	6 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000		
3.5	Встановлення вузлів обліку електричної та теплової енергії, холодної води та газу	2020-2022 роки	Енергетичні підприємства	Кошти небюджетних джерел	у межах фінансових ресурсів				100% встановлення комерційних приладів обліку	
Всього за районами					Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	24 166 600	8 723 600	10 743 000	4 700 000	
					Обласний бюджет	10 745 624	10 745 624	0	0	
					Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	7 966 920	3 161 640	2 402 640	2 402 640	
					Кошти небюджетних джерел	13 586 000	6 286 000	3 600 000	3 700 000	
4	Розробка та впровадження системи енергетичного менеджменту	2020-2022 роки	Органи місцевого самоврядування, КП "Одеська обласна енергозберігаюча компанія"	Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	28 110 000	9 370 000	9 370 000	9 370 000	охопити щоденним електронним моніторингом 30% бюджетних установ області	
				Кошти небюджетних джерел	у межах фінансових ресурсів					

№	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовані обсяги фінансування (вартість), гривень, у тому числі				Очікувані результати
					Всього	2020	2021	2022	
5	Реалізація заходів з енергоефективності на об'єктах комунальної власності	2020-2022 роки	Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, КП «Одеська обласна енергозберігаюча компанія»	Обласний бюджет	обсяг фінансування визначається рішенням сесії Одеської обласної ради про затвердження обласного бюджету на відповідний рік				зменшення обсягів використання палива до 20%
6	Проектування та будівництво об'єктів із використанням відновлювальних джерел енергії	2020-2022 роки	Органи місцевого самоврядування, залучені інвестори	Кошти небюджетних джерел	у межах інвестиційних проектів				впровадити щонайменше 5 проектів із будівництва об'єктів із використанням відновлювальних джерел енергії
Всього за Програмою				Всього за бюджетами, у тому числі:	386 316 750	170 356 470	130 637 640	85 322 640	
				Обласний бюджет	24 012 530	24 012 530	0	0	
				Районні, міські (міст обласного значення), бюджети об'єднаних територіальних громад	156 351 300	62 096 300	59 835 000	34 420 000	
				Бюджети сіл, селищ, міст районного значення	7 966 920	3 161 640	2 402 640	2 402 640	
				Кошти небюджетних джерел	197 986 000	81 086 000	68 400 000	48 500 000	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту рішення обласної ради «Про затвердження регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки»

Підвищення енергетичної, соціально-економічної та екологічної безпеки області за рахунок зменшення споживання викопних видів палива, у тому числі через їхнє заміщення альтернативними та відновлювальними джерелами енергії є одним із пріоритетних напрямків розвитку Одеської області.

Протягом 2016-2018 років питання у сфері ефективності використання та зменшення споживання енергоресурсів вирішувались у рамках регіональної програми енергоефективності Одеської області на 2016-2018 роки, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 21 грудня 2015 року № 33-VII.

З метою подальшого впровадження заходів з енергоефективності та енергозбереження в Одеській області, Департаментом житлово-комунального господарства та енергоефективності обласної державної адміністрації ініційовано та підготовлено проект рішення обласної ради «Про затвердження регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки».

Основна мета програми: відносне скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, забезпечення реалізації загальнодержавної стратегії скорочення споживання природного газу та зменшення енергетичної залежності держави від його імпорту.

Реалізація регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки дозволить підвищити рівень енергоефективності житлово-комунального господарства, модернізації житлового фонду, скорочення видатків на використання паливно-енергетичних ресурсів в теплоенергетиці, житлово-комунальному господарстві, бюджетних підприємствах та установах та збільшення частки альтернативних джерел енергії в енергобалансі Одеської області

Директор Департаменту
житлово-комунального господарства
та енергоефективності обласної
державної адміністрації

А.І. Шалигайло